

INFORMACIJOS

17 (40)

1953 m. balandžio 22 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos "Informacijos" yra savaitinis Krašto Valdybos organas, skiriamas tik spaudai, rankraščio teisėmis.

Redakcijos, pasinaudojėnčios čia dedamomis žiniomis ir straipsniais, maloniai prašomos nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

EUROPOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

VOKIETIJA

- Š. m. balandžio 18 d. PLB Vokietijos Krašto Valdyboje lankėsi pastorius H. E. Hellstern, Sveicarijos Evangelikų Bažnyčių Šalpos Komiteto sekretorius (Zentralsekretar des Hilfswerks der Evangelischen Kirchen der Schweiz). Jį lydėjo Mrs. Tomas, iš Muncheno. Pastoriaus H.E.Hellstern apsilankymo tikslas buvo gauti smulkesnių žinių apie Vasario 16 Gimnaziją ir bendrąbutį. Tikimasi, kad gimnazijai keliantis į naujas patalpas, minėta organizacija galės paremti, parūpinant reikalingo inventoriaus - lovų, stalų, kėdžių ir t.t. Gimnazija dabar naudojasi dalinai vokiečių stovyklos vadovybei priklausančiu inventorium, kuri keliantis reikėtų palikti, todėl šis klausimas būtų labai aktualus.

- Vasario 16 Gimnazija š.m.balandžio 14 d. pradėjo naujuosius mokslo metus. Mokinių skaičius žymiai padidėjo ir dabar atrodo šitaip:

Pareng.kl.:		27, iš jų 13 bern., 14 merg., 12 našlaičių ir 16 gyv.		pusiau našl., bendrab.							
I	"	19	"	11	"	8	"	4	"	14	"
II	"	35	"	19	"	16	"	12	"	31	"
III	"	32	"	12	"	20	"	5	"	29	"
IV	"	28	"	15	"	13	"	7	"	24	"
V	"	19	"	11	"	8	"	6	"	17	"
VI	"	16	"	5	"	11	"	3	"	15	"
VII	"	8	"	6	"	2	"	3	"	7	"
VIII	"	4	"	3	"	1	"	-	"	4	"
IX	"	3	"	3	"	-	"	-	"	2	"
Iš viso mok.		191	"	98	"	93	"	52	"	159	"

Mokinių skaičius turi tendencijos didėti. Gimnazijos vadovybė yra susirūpinusi, kur dėti mokinius, nes neužtenka patalpų. Tenka didinti dviejų augštų lovų skaičių. Trūksta naujai atvykusiesiems ir kitokio inventoriaus, kurio tenka didesniais kiekiais įsigyti.

Nuo naujųjų mokslo metų atvyko ir vienas naujas mokytojas - dail. Krivickas, kuris dėstys paisybą.

- Vargo mokyklų vedėjų pranešimais, š.m. kovo mėn. vargo mokyklos gavo iš BALFo paramos:

Dillingeno vargo mokykla	-	DM	145,00
Wehnen	"	"	250,00
Müncheno	"	"	75,00
Neustadto	"	"	20,00
Hanau	"	"	20,00

- Neumünsterio seniūnijoje organizuojamas lietuvių vaikų darželis, kuri lankys 7 lietuviškų šeimų vaikai, gimę Vokietijoje. Darželiui vadovauti apsiėmė p. A. Vazonis.

- Stuttgarte, keliant iš stovyklos ir iš miesto privačiai gyvenančius lietuvius į naujai pastatytas kolonijas, dauguma viengungių į tas naujas patalpas nepateko, nes jiems atskirų kambarių nebuvo numatyta ir jie galėjo būti apgyvendinti tik tuo atveju, jei kuri šeima sutiko juos pas save priimti. Todėl kai kurie tų pavienių lietuvių turės ir toliau gyventi beveik nepakankiamose sąlygose. Pav., lietuvis fotografas A.P. gyvena rūsyje, patalpoje be lango ir pakankamai oro, nors turi silpnus plečius, kitas lietuvis P.R. - paliepėje, be pečiaus, žiemos metu nekūrenamoje, gi T.E. gyvena taip pat nekūrenamoje sodo būdelėje. Tokių pavyzdžių yra ir daugiau.

- Rheino-Westfalijos kraštas yra toli pralenkęs kitus Vokietijos kraštus aprūpinimo atžvilgiu. Ypačingai daug padaryta, įkurdinant trentinius naujai pastatytose sodybose. Iki šiol tam tikslui yra pastatyta tūkstantis nedidelių butų. Šių metų bėgyje numatoma dar pastatyti eilę kolonijų, iš viso su 400 butų. Tos statybos numatomos: Essene - 104 butai, Bocholte - 24 butai, München-Gladbach - 37 butai, Hergene - 44 butai, Mfhlheime - 50-55 butai, Duisburge - 55-60 butų, Gelsenkirchene - 35 butai.

Galia, kad Rheino-Westfalijoje, kur trentiniams tiek gyvenimo, tiek darbo sąlygos yra palankiausios, lietuvių yra tik nedidelis būrelis. Su privačiai gyvenančiais lietuviiais jų ten priskaitoma 460 asmenų.

- "Savaitės Žinios" praneša, kad š.m. balandžio mėn. 6 d. Memmingeno lietuvių ABN S-gos būrys suruošė vaidinimą, dviejų veiksmų komediją "Piršlybos". Režisavo A. Jurgaitis. LKS pirmininkas J. Keirionis susirinkusiuosius pasveikino Velykų proga.

Po vaidinimo buvo suruoštas šokių vakaras. Vaidinimas ir šokiai praėjo nuotaikingai.

- Šiuo metu Memmingeno lietuvių bendruomenėje yra 417 lietuvių. Daugelis jų jau persikėlė į naujas patalpas.

- Atsistatydinus PLB Wehmeno apylinkės valdybos pirmininkui St. Jurgučiiui, apylinkės pirmininko pareigas perėmė Jurgis Breivė.

Apylinkės valdyba ruošiasi iškilmingam Motinos Dienos minėjimui.

- Latvių Lietuvių Vienybės Centro Valdyba, Hannoverijoje, vėl pradėjo leisti savo informacijų biuletenį "Aistija". Biuletėnis leidžiamas dviem leidimais - latvių ir lietuvių kalbomis. Pirmas šio biuletėnio numeris latvių kalba jau išėjo, gi lietuviškoji laida išeina šiomis dienomis. Biuletėnį redaguoja Latvių Lietuvių Vienybės pirmininkas, m.g.hist. J. Bračs.

NAUJAS PAVOJUS BALTIJOS VALSTYBĖMS

Numatyta iivežti 3 mil. rusų

Tokia antrašte latvių tremtinių laikraštis "Latvija" balandžio 4 d. numeryje idėjo Vienoje ir Salzburge veikiančios spaudos agentūros "Interreport" pateiktą pranešimą. Ši agentūra skelbia, kad sekančių trejų metų laikotarpyje trijose Baltijos valstybėse - Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje - esą numatyta apgyvendinti trys milijonai rusų. Šią akciją įvykdžius, rusų skaičius Baltijos valstybėse siektų 4 milijonų, taigi, iš bendro šių kraštų 9 milijonų gyventojų skaičiaus, 5 mil. estų, latvių ir lietuvių tektų 4 mil. rusų, pažymi minėtoji spaudos agentūra.

Toliau rašoma, kad rusai numatyti apgyvendinti daugiausia didmiesčiuose, uostuose ir apleistose lenkų, žydų ir pačių pabaltiečių buv. gyvenamose vietovėse, taigi, daugiausia Tallinne, Rygoje, Ventspilyje, Liepojoje, Daugavpilyje, Kaune, Vilniuje, Klaipėdoje ir apleistose vietovėse Klaipėdos bei Vilniaus krašte ir Latgalijoje. Šio suplanuoto rusų apgyvendinimo tikslas esąs sudaryti rusų gyvenamas zonas Baltijos pajūryje ir šių kraštų pasieniuose, o apgyvendinant rusus palei susisiekimo kelius ir didesniuose miestuose, sujungti jų gyvenamas vietas į vieną tinklą. Kartu su tuo, aplink miestus ir uostus susidarys naujos rusų darbininkų kolonijos, kurios sups miestų branduolį.

Pirmoji iivežimo banga po antrojo pasaulinio karo susidarė iš valdininkų ir vyr. darbininkų bei partijos pareigūnų, antroji banga - iš rusų žemdirbių ir darbininkų.

Pranešimo gale pažymima: "Turime būti tvirtai įsitikinę, kad, Eisenhowerį išrinkus, amerikiečių padaryti pareiškimai, jog Baltijos valstybių aneksija nėra pripažinta, skatins rusifikacijos akciją pagreitinoti".

Toliau "Latvija" priduria, jog, paliekant visą atsakomybę už šios informacijos tikslumą paminėti žinių agentūrai, tenka pažymėti, kad ir tada, jei tik pusė šių spėliojimų būtų tikrovė, tai reikštų Baltijos tautų išnaikinimo paskutinį aktą.

"Mes neturime kitų ginklų, kaip mūsų atstovybių protestai ir reikalavimai jau dabar atsistoti prieš prievartą Baltijos valstybėse, nes tada, kai rusų apgyvendinimas bus įvykęs faktas bus jau per vėlu!", baigia laikraštis.

IŠ VOKIETIŲ SPAUDOS

Ilustruotame vokiečių žurnale "Merian" buvęs Klaipėdos vokiečių laikraščio "Memeler Dampfboot" redaktorius Martin Kalkas rašo savo prisiminimus iš Klaipėdos gyvenimo. Nors šiaip tuose prisiminimuose lietuviams didelių simpatijų jis nepareiškia, tačiau vienoje straipsnio vietoje pripažįsta, kad: "Tada daugelį metų čia buvo priešas, kuris dažnai panaudodavo jėgą vietoje teisės. Bet nebuvo naikinimo, nebuvo deportavimų ir trėmimų. Dar vis buvo galimybių gintis, nežiūrint nieko, dar buvo likę daug laisvės ir plačia, kupina srove plaukias gyvenimas".

Kitame to paties žurnalo straipsnyje apie Rytprūsius taip pat minima Klaipėda. Sovietams ją užėmus, daugelis ten gyvenusių vokiečių buvo išsiųsti į Sovietų Sąjungos gilumą arba į Sibirą. Kiti, kurie irodė esą kilę iš Rytprūsių, buvo išstremti ir pasiekė Vakarais, o likusieji nebeturi jokios vilties spleisti tėvynę. Pačioje Klaipėdoje gyvena dar keletas šimtų vokiečių. Sukolchozintuose kaimuose jų skaičius esąs žymiai didesnis. Su Vakarais pašto susisiekimą esąs visai silpnas.

IŠ PAVERGTOS LĒVĖS

Technikos tobulumai Sovietų Lietuvoje.

Sugrįžo, suplanavo nuo Jurbarko iki Dainių sutelkti abipus kelio gyvenamąsias trobas visų tų kaimų, kurie priklausė "Gegužės" kolchozui. Buvo kalbama, kad tada kolchozininkams bus arčiau į darbą.

1951 m. ankstyvą pavasarį buvo pradėti perkėlimo darbai. Darbams vadovavo Dainių kolchozo pirmininkas Adomaitis. Perkėlimą mėgino visokiais būdais. Mėgino trobą užvilkti ant sunkvežimio. Kadangi tai pasirodė per sunku, buvo mėginta visą trobą pririšti prie grandinės ir su traktorium vilkti. Daug namų taip betempiant sugriuvo ir sulūžo. Oras buvo tuo metu labai blogas, kitos trobos įklimpo į molį ir taip liko pakeliui stovėti.

Pasakotoja, sugrįžusi vokiečių, pati tai savo akimis mačiusi. Visa apylinkė subėgo žiūrėti šių prašmatnybių. Žmonės keikėsi dieną ir naktį. Adomaitis turėjęs išakymą trobas suvilkti iki gegužės 1 d., nes kolchozas buvo pavadintas "Pirmoji Gegužės", bet žmonės vadino paprastai "Gegužė". Čia turėjo būti didelis pavyzdingas kolchozas.

Dėl techniškų sunkumų tuos darbus reikėjo nutraukti, bet ir vėliau uoliajam pirmininkui Adomaičiui jau nebetsko prisidėti prie trobų suvilkimo, nes 1951 m., naktį 1 gegužės 1 d., jis buvo partizanų nušautas.

Gegužės 3 d., tai buvęs ketvirtadienis, turfus diena, pasakotoja ėjusi į Jurberką. Tą dieną Jurberke buvo leidžiamas Adomaitis. Jis buvo pašarvotas ne bažnyčioje, o partijos namuose, nes buvęs tikras komunistas. Salė buvusi išpuosta raudonomis vėliavomis ir gėlėmis. Daug žmonių ėjo pasižiūrėti. Vėliau jis buvo palaidotas komunistų kapuose, netoli gimnazijos. Ten, šalia rusų kareivių, palaidota nemaža komunistų, kurie žuvo kovose su partizanais arba buvo nužudyti.

Tame pačiame "Gegužės" kolchoze nuolat vykdavo sabotazas, žmonės dirbo be noro. Kadangi trūko maisto, žmonės, dar prieš kolchozo derlių nuimant, leukuose nuskindavo javų varpas, stengdamiesi nors tokiu būdu bent kiek grūdų gauti. Kolchozo arkliai buvo vieni griaučiai, nors prie jų buvo žmogus, kuris už jų šėrimą gavo "darbdienius", bet trūko šieno. Beveik visus arklius pagaliau papjovė. Už arklio nulupimą mokėjo 25 kg rugių. Oda buvo perduodama žydai Jurbarke, už uodegą iš to paties žydo kolchozas gaudavo 25 Rb. Arklių mėsą gi sukapodavo ir išvirę šerdavo kiaules. Beveik visi kolchozo arkliai tokiu būdu gavo galą.

XXXXX

Vienoje Lietuvos vietovėje, kur buvo labai pelkėtas miškas, sovietai įtarė, kad tame miške gali būti partizanų. Vieną dieną atvyko daug rusų kariuomenės ir milicijos. Suvarė ūkininkus ir liepė kirsti medžius, o iš nupjautų rąstų tiesti kelia į miško gilumą. Į tą mišką tik gerai jį žinantieji tegalėjo patekti. Reikėjo šokinėti nuo kupsto ant kupsto ir tai reikėjo žinoti, kuris kupstas yra ant kietos žemės, nes nepataikius, lengva buvo nugrimzti.

Šitas rąstų kelias buvo tiesiamas gana ilgą laiką ir buvo nutiestas daugiau kaip vienas kilometras. Pagaliau pelkės pasibaigė. Buvo pasiekta tvirtos žemės ir čia rastas partizanų bunkeris, bet jau tuščias. Atrodė, kad neseniai jame buvo gyventa, nes buvo palikta visokių daiktų. Partizanai, žinoma, nelaukė, kol iki jų bunkerio bus nutiestas rusams patogus kelias.

XXXXX
X
X
X
X
X
X
X